

Sygn. akt I AGa 55/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2020 roku

Sąd Apelacyjny w Lublinie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Ewa Bazelan
Sędzia	SA Mariusz Tchórzewski
Sędzia	SA Agnieszka Jurkowska –Chocyk

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2020 roku w Lublinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa L. Banku Spółdzielczego w K.

przeciwko A. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 grudnia 2019 roku, sygnatura akt IX GC 108/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej A. M. na rzecz powoda L. Banku Spółdzielczego w K. kwotę 5417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

I AGa 55/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2019 roku Sąd Okręgowy w Lublinie:

I. zasądził od A. M. na rzecz Banku Spółdzielczego z siedzibą w K. kwotę 77782,83 złote wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lutego 2019 roku do dnia zapłaty;

II. zasądził od A. M. na rzecz Banku Spółdzielczego z siedzibą w K. kwotę 9307,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia Sądu Okręgowego:

J. I. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą J. I. (...) z siedzibą ul. (...) (...) P. zawarła w dniu 02 grudnia 2013 roku z Bankiem Spółdzielczym w K. umowę o kredyt obrotowy w rachunku kredytowym „plus” nr (...) w wysokości 600000,00 złotych.

W dniu 01 czerwca 2018 roku J. I. zawarła z A. M. umowę o współpracy nr (...), której przedmiotem była dostawa piasku na podstawie zamówień cząstkowych do szacowanej ilości 300000 ton. W celu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z umowy o kredyt obrotowy, jak i mogących powstać w przyszłości, cedent J. I. w dniu 8 czerwca 2018 roku dokonała na rzecz cesjonariusza Banku Spółdzielczego w K. nieodwołalnego przelewu wierzytelności z tytułu umowy o współpracy nr (...) z dnia 01 czerwca 2018 roku, do wysokości zadłużenia wynikającego z umowy, przysługujących jej w stosunku do A. M. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą A. M. (...) z siedzibą w (...), (...)-(...) P.. W przypadku całkowitej spłaty długu z tytułu umowy o kredyt obrotowy wraz z odsetkami, prowizjami i kosztami, umowa przelewu wierzytelności miała ulec rozwiązaniu a cesjonariusz przenosi zwrótnie wierzytelność na Cedenta. Cedent oświadczył jednocześnie, że w umowie łączącej go z A. M. jako dłużnikiem wierzytelności jest klauzula ograniczająca możliwość przelewu wierzytelności na osobę trzecią, ale dłużnik wierzytelności wyraziła pisemną zgodę na cesję wierzytelności dokonaną niniejszą umową. Cedent złożył oświadczenie, że dłużnik wierzytelności nie ma wobec niego wierzytelności nadających się do potrącenia. Jednocześnie cedent nie mógł odstąpić od umowy przed dokonaniem całkowitej spłaty długu. W przypadku niespłacenia całości lub części należności przez dłużnika w terminie oznaczonym w umowie, cesjonariusz jest uprawniony według własnego wyboru do zaliczenia na spłatę długu wszystkich kwot wpłaconych przez dłużnika wierzytelności na rachunek aż do całkowitego pokrycia roszczeń, do dochodzenia swoich roszczeń z majątku dłużnika, do dochodzenia swoich roszczeń zarówno od dłużnika, jak i od dłużnika wierzytelności. Strony umowy przelewu wierzytelności zgodnie oświadczyły, że wszelkie zmiany i uzupełnienia umowy wymagają formy pisemnego aneksu, pod rygorem nieważności.

Po dacie umowy przelewu wierzytelności, w wykonaniu umowy o współpracy J. I. wystawiła m.in. siedem faktur z tytułu wydobycia piasku:

- nr (...) w kwocie 18181,84 zł,
- nr (...) w kwocie 8302,50 zł,
- nr (...) w kwocie 10146,51 zł,
- nr (...) w kwocie 9501,74 zł,
- nr(...)w kwocie 20055,16 zł,
- nr (...) w kwocie 10959,30 zł,
- nr (...) w kwocie 19689,85 zł.

Z faktury nr (...) została przekazana na rzecz Banku Spółdzielczego w K. kwota 11931,84 zł, pozostała do zapłaty kwota 6250,00 zł, z faktury nr (...) została przekazana kwota 7122,23 zł, pozostała do zapłaty kwota 12932,93 zł. Łączna kwota niezapłaconych faktur wynosi 77782,83 zł. W zakresie kwoty 6250 zł J. I. złożyła oświadczenie o potrąceniu jej z własną wierzytelnością wobec A. M. z tytułu wykonanych przez nią prac w postaci utwardzenia drogi dojazdowej do kopalni (...) dostarczającej przedmiot umowy współpracy. Kwota 12932,93 zł została uregulowana na rzecz Urzędu Skarbowego na podstawie zajęcia tej wierzytelności przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. z dnia 11 października 2018 roku na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych w dniu 20 września 2018 roku.

A. M. dokonała zapłaty należności wynikających z faktur nr (...) w formie przekazania gotówki na rzecz J. I..

A. M. nie zapłaciła należności wynikającej z faktury nr (...), co uzasadniła okolicznością, iż pomimo wystawienia faktury i zrealizowania przez cedenta dostawy piasku z kopalni (...), w rzeczywistości nie doszło do dostarczenia materiału pełnowartościowego. W czasie wykonywania dostawy piasku A. M., świadcząca prace budowlane z wykorzystaniem tego materiału przy rozbudowie nawierzchni lotniskowych wraz z infrastrukturą techniczną na lotnisku D., została powiadomiona przez zamawiającą (...) Spółkę Akcyjną o wadach dostarczanego piasku - zły

jakości parametrów zagęszczenia, co powodowało jego faktyczną bezużyteczność i konieczność dostarczenia na plac budowy innego materiału oraz wywozu poza teren budowy materiału niez użytogo.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o powołane w uzasadnieniu dowody z dokumentów oraz zeznania świadków i stron.

Sąd Okręgowy nie uznał za wiarygodne twierdzeń dotyczących wiążących ustaleń cedenta z cesjonariuszem dotyczących możliwości dokonywania potrąceń z kwotami objętymi wystawionymi przez pozwaną fakturami jakichkolwiek wierzytelności J. I. z tytułu kosztów utrzymania kopalni piasku lub zapłaconego podatku VAT. Ustalenia takie nie znalazły żadnego odzwierciedlenia w umowie przelewu wierzytelności z dnia 8 czerwca 2018 roku, ani w żadnych aneksach do tej umowy, co w świetle § 13 tej umowy, skutkuje ich nieważnością.

Sąd Okręgowy wskazał, że w myśl przepisu art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania i wyjaśnił, że umowa o przelew wierzytelności także wtedy, gdy zawarta jest w celu zabezpieczenia i dotyczy wierzytelności przyszłych, przenosi wierzytelność na cesjonariusza w dacie zawarcia umowy. Tego rodzaju skutek rozporządzający, zgodnie z art. 510 § 1 k.c., powstaje z mocy samego prawa. Fakt, iż przelew ten dokonany został na zabezpieczenie, oznacza jedynie obowiązek cesjonariusza korzystania z tej wierzytelności w granicach określonych przez cel przelewu. Natomiast z datą dokonania przelewu wierzytelności i przejścia prawa do niej na rzecz cesjonariusza, cedent traci do niej prawo (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 12 lipca 2002 roku, sygn. akt I ACa 1619/01, OSA 2004/7/18), wobec czego umowa o przelew wierzytelności zawarta z bankiem wiązała J. I. od dnia zawarcia umowy o przelew z dnia 8 czerwca 2018 roku, zaś pozwaną od tej samej daty, czyli od dnia potwierdzenia dłużnika wierzytelności. Zgodnie z art. 510 § 1 k.c. przelew (cesja) jest przeniesieniem wierzytelności przez wierzyciela na osobę trzecią, przy czym umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności wywołuje skutek rozporządzający i przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba, że ustawa stanowi inaczej lub strony inaczej postanowiły. Cesja na zabezpieczenie spłaty wierzytelności, przewidziana w art. 101 § 1 Prawa bankowego, także wywołuje skutek rozporządzający, przenosząc wierzytelność na bank, ma jednak na celu nie spłatę zadłużenia, a zabezpieczenie jego spłaty. Do umowy o przelew wierzytelności na zabezpieczenie mają wprost zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego o przelewie wierzytelności, a w szczególności art. 512 k.c. Stosownie do tego przepisu „dopóki zbywca nie zawiadomił dłużnika o przelewie, spełnienie świadczenia do rąk poprzedniego wierzyciela ma skutek względem nabywcy, chyba że w chwili spełnienia świadczenia dłużnik wiedział o przelewie. Przepis ten stosuje się odpowiednio do innych czynności prawnych, dokonanych między dłużnikiem a poprzednim wierzycielem.” Wnioskując a contrario z przytoczonego przepisu Sąd stwierdził, że od chwili zawiadomienia dłużnika przez zbywcę wierzytelności o przelewie dłużnik może zwolnić się ze zobowiązania wyłącznie przez świadczenie na rzecz nabywcy wierzytelności. Stosownie natomiast do zdania drugiego art. 512 k.c. zasada wyrażona w tym przepisie ma zastosowanie do innych czynności prawnych dokonanych między dłużnikiem a wierzycielem. W konsekwencji z uwagi na powiadomienie przez cedenta o zawarciu umowy o przelew wierzytelności na zabezpieczenie od dnia 8 czerwca 2018 roku A. M. posiadała już wiedzę, że wierzytelności z umowy nr (...) nie przysługują J. I., lecz Bankowi Spółdzielczemu w K.. Nie odniosło skutku względem powoda dokonanie płatności należności wynikających z faktur VAT (...) bezpośrednio na rzecz J. I. i w świetle art. 512 k.c., pozwana w dalszym ciągu jest zobowiązana względem powoda z tytułu umowy przelewu wierzytelności w związku z umową nr (...). Sąd podniósł, że zgodnie z umową o przelew wierzytelności z dnia 8 czerwca 2018 roku wszelkie jej zmiany i uzupełnienia wymagały formy pisemnego aneksu pod rygorem nieważności. Przyjąć zatem należy, że brak takiego aneksu jednoznacznie wskazuje o braku skutecznych porozumień dotyczących możliwości innego sposobu realizowania umowy przelewu niż wpłata na rachunek wskazany przez powoda.

Sąd zaznaczył, że dostawy piasku objęte fakturą nr (...) wykonane zostały 17 sierpnia 2018 roku, należność miała być płatna do dnia 16 września 2018 roku Zdaniem Sądu Okręgowego przedmiotem przelewu była wierzytelność przyszła, nie istniejąca w chwili przelewu. Wierzytelność o zapłatę należności objętej fakturą z dnia 17 sierpnia 2018 roku powstała dopiero w momencie wykonania usługi, a nie w chwili zawarcia umowy. Oznacza to, że przelew wywarł skutek dopiero z chwilą powstania wierzytelności. Bezsprzeczne jest, że w dniu 16 października 2018 roku

pozwana przekazała w wyniku dokonanego zajęcia Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. kwotę 12932,93 zł. Zajęcie wierzytelności miało miejsce w dniu 15 października 2018 roku (data doręczenia zawiadomienia o zajęciu – karta nr 125), a zatem po zawarciu umowy cesji. Sąd wskazał, że w świetle art. 900 § 1 k.p.c. zajęcie wierzytelności jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności. Wynikającym z art. 896 § 1 pkt 2 k.p.c. obowiązkiem dłużnika zajętej wierzytelności jest złożenie świadczenia organowi egzekucyjnemu i wiążący się z tym zakaz uiszczenia świadczenia dłużnikowi. Skutki zajęcia wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnym w stosunku do dłużnika egzekwowanego i dłużnika zajętej wierzytelności określa art. 896 § 1 kpc. W świetle art. 509 i 510 k.c. umowa przelewu jest skuteczna w stosunkach pomiędzy cedentem a cesjonariuszem oraz wobec osób trzecich, w tym wobec dłużnika, zatem umowa przelewu zawarta przez powoda i J. I. w momencie powstania wierzytelności o zapłatę należności za dostawę piasku odniosła skutek w stosunku do wierzycieli cedenta, którzy nie mogli skierować do tej wierzytelności egzekucji. Zajęcie nastąpiło po powstaniu wierzytelności za dany miesiąc (sierpień) i po cesji w stosunku danej wierzytelności. W takim stanie faktycznym w sprawie znajduje odpowiednie zastosowanie art. 896 § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na odesłanie z art. 902 k.p.c. Przepis art. 902 k.p.c. stanowi, że do skutków zajęcia wierzytelności stosuje się odpowiednio art. 885, 887 i 888 k.p.c., a do skutków niezastosowania się do wezwań komornika oraz obowiązków wynikających z zajęcia art. 886 k.p.c. Zgodnie z art. 885 k.p.c. zajęcie ma ten skutek, że w stosunku do wierzyciela egzekwującego nieważne są rozporządzenia wynagrodzeniem przekraczające część wolną od zajęcia, dokonane po jego zajęciu, a także przed zajęciem, jeżeli wymagalność następuje po zajęciu. W sprawie niniejszej oczywistym jest, że należność wynikająca z faktury VAT nr (...) stała się wymagalna w dniu 17 września 2018 roku, zaś do zajęcia jej doszło w dniu 15 października 2018 roku. Przekazując świadczenie organowi egzekucyjnemu pozwana nie zwolniła się z obowiązku zapłaty gdyż jej dług w stosunku do powodowego banku jako cesjonariusza nie wygasł.

Odnosnie braku zapłaty należności z tytułu faktury VAT nr (...) Sąd Okręgowy podniósł, że strona pozwana, która zgodnie z treścią art. 6 k.c. zobowiązana była do udowodnienia swoich twierdzeń, temu obowiązkowi nie podołała. Bezsporne pomiędzy stronami było zrealizowanie przez cedenta dostaw piasku z kopalni (...) na rzecz pozwanej, natomiast nie zostało wykazane, że nie doszło do dostarczenia materiału pełnowartościowego i zgodnego z umową współpracy nr (...). J. I. zobowiązała się, iż dostarczony piasek będzie odpowiadać właściwościom określonym w dokumentacji technicznej, deklaracjach materiałów i dodatkowych badaniach wymaganych przez inspektora nadzoru, jednak nie zostały przedstawione żadne dokumenty świadczące o tym, jakim parametrom piasek miał odpowiadać i które zamówienie cząstkowe składane przez pozwaną odpowiadało zakwestionowanej przez (...) Spółkę Akcyjną części materiału, a ponadto, jaka część materiału została wykorzystana, a jaka zwrócona. Świadek M. K. zeznał, że o złej jakości piasku wiedzieli przed zawarciem umowy (karta nr 140), wskazał, że dobra część piachu została wybrana w poprzednich latach. Wskazał, że były zgłaszane reklamacje jakości piachu. Wykazana zastała jedna reklamacja firmy (...) Spółki Akcyjnej, zaś zła jakość piachu została stwierdzona na przełomie maja i czerwca 2018 roku bezpośrednio po dostarczeniu na podstawie badania organoleptycznego, co zeznał świadek R. S. (karta nr 141). Firma ta zapłaciła za cały dostarczony piach, natomiast wymienione zostało około 3/4 piachu. Świadek K. J. zeznała natomiast, że wymieniony był cały piach (karta nr 143). Wskazać należy, że świadek G. Ł. jednoznacznie określił, że umowa pomiędzy pozwaną a firmą (...) zawierała zastrzeżenie, że w piachu ma nie być gliny, zaś w dostarczonym na przełomie maja i czerwca 2018 roku taka domieszka występowała. Świadek ten zeznał również, że wydobyte w drugiej części kopalni rozpoczęli na początku maja 2018 roku i nieprzekonywujące jest twierdzenia, że przez okres miesiąca pozwana nie zorientowała się, jaka jest jakość piachu, skoro było to widoczne dla pracownika (...) po jego obejrzeniu, bez badań specjalistycznych. Potwierdził to również świadek M. S. (karta nr 163). Ponadto świadek J. I. zeznała, że nie pamięta, aby był spór, co do ceny za już zapłacony piach (karta nr 184 verte). Niezapłacona faktura nr (...) obejmuje dostawę piachu w dniu 31 sierpnia 2018 roku, zatem już po upływie prawie trzech miesięcy od daty złożenia reklamacji przez firmę (...). Brak jest zatem związku przyczynowego pomiędzy niezapłaceniem należności z ostatniej faktury a reklamacją firmy (...). Sąd zaznaczył, że zgodnie z umową o współpracy z dnia 1 czerwca 2018 roku w przypadku braku pozytywnego zatwierdzenia danego towaru lub jego części przez inspektora nadzoru, strony zastrzegły, iż umowa o współpracę nie będzie dla stron obowiązująca w zakresie zakupu danego towaru lub części towaru, w związku z tym cena zakupu ulega obniżeniu o wartość towaru lub część towaru nieakceptowanego, bądź umowa przestaje obowiązywać w całości według wyboru pozwanego (§ 1 pkt 3 i pkt 4 umowy). Strona pozwana nie udowodniła, że zgodnie z brzmieniem powyższych przepisów domagała się obniżenia ceny towaru reklamowanego przez (...) Spółkę Akcyjną lub odstąpiła

w tym zakresie od umowy. Ponadto pozwana nie wykazała jakiego rodzaju oczekiwania i jakiego rodzaju wady w tym kontekście miała podczas dostaw pod koniec sierpnia 2018 roku. Brak jest również przyczyn, dla których pozwana i cedent rozwiązali umowę dopiero we wrześniu 2018 roku. Nie została udowodniona wartość towaru reklamowanego i zasadność żądania obniżenia ceny jednostkowej piasku w świetle zapisów § 5 ust. 2 umowy o współpracy. Żadna ze stron umowy o współpracy nie wykazała, aby została obciążona karami umownymi, przewidzianymi w tej umowie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie cytowanych wyżej przepisów oraz art. 481 § 1 i 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd uzasadnił art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana A. M., która zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 510 k.c. w zw. z art. 101 ustawy Prawo bankowe poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż w niniejszej sprawie wobec posiadania przez pozwaną wiedzy o przelewie wierzytelności na zabezpieczenie na rzecz powoda nie mogło odnieść skutku względem powoda dokonanie płatności należności wynikających z faktur objętych sporem bezpośrednio na rzecz zbywcy wierzytelności - J. I. w sytuacji, gdy bezspornym w sprawie jest, iż do przelewu wierzytelności doszło celem zabezpieczenia spłaty kredytu bankowego i taka była istota tego stosunku prawnego, zaś z ustaleń faktycznych Sądu nie wynika w żadnym stopniu, aby ziściły się przesłanki do skorzystania przez powoda z przelanej wierzytelności w kontekście spłaty kredytu, a przez to przesłanki do zapłaty należności wynikających z faktur przez pozwaną na rzecz powoda;

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, w szczególności art. 233 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej na całkowicie dowolnej oraz sprzecznej z zasadami logiki, a także źródłami wiedzy interpretacji materiału dowodowego i pominięcie przez Sąd, iż organ egzekucyjny - Naczelnik Urzędu Skarbowego w P. działając na podstawie art. 89 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji dokonał zajęcia wierzytelności pieniężnej stanowiącej przedmiot przelewu wierzytelności i wezwał dłużnika - pozwaną, aby należnej kwoty wynikającej z zajętej wierzytelności do wysokości egzekwowanej należności bez zgody organu egzekucyjnego nie uiszczala zobowiązaniem, lecz należną kwotę przekazała organowi egzekucyjnemu w sytuacji, gdy przepis ten wraz z wezwaniem organu egzekucyjnego nie pozostawiały pozwanej jako dłużnikowi możliwości innego rozdysponowania kwoty wynikającej z zajętej wierzytelności i zapłaty jej na rzecz powoda;

2. sprzeczności istotnych ustaleń faktycznych Sądu ze zgromadzonym w sprawie materiałem tj.:

a) niezasadne ustalenie, iż w niniejszej sprawie istniał po stronie J. I. (zbywcy wierzytelności) dług podlegający zaspokojeniu na rzecz powoda (nabywcy wierzytelności), którego -spłacenie mogło odbyć się poprzez spłatę przelanej wierzytelności przez pozwaną w sytuacji, gdy ani ustalenia faktyczne Sądu, ani zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wskazują, aby w rzeczywistości doszło do ziszczenia się warunków spłaty długu wynikającego z umowy kredytu bankowego uprawniających do skorzystania przez powoda z zabezpieczenia tej wierzytelności tj. dochodzenia zaspokojenia swojej wierzytelności w stosunku do J. I. z przelanej wierzytelności, gdzie dłużniczką była pozwana;

b) nieuprawnione przyjęcie przez Sąd, iż pozwana nie wykazała, aby doszło do dostarczenia przez J. I. towaru niepełnowartościowego i niezgodnego z umową współpracy nr (...) w sytuacji, gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego sprawy pozwala na ustalenie, iż materiał dostarczany przez zbywcę wierzytelności został skierowany przez pozwanego do badań laboratoryjnych, które wykazały wysoką zawartość gliny oraz niski wskaźnik piaskowych (towar niepełnowartościowy), zaś pomimo upomnień telefonicznych oraz pisemnych cedent nie zdołał wskazać lepszej jakości materiału co uzasadnia odmowę zapłaty ceny za niepełnowartościowy towar, który nie nadaje się do zrealizowania prac założonych przez pozwaną.

Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu przed Sądem I i II instancji, w tym również kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód L. Bank Spółdzielczy w K. wniósł o oddalenie apelacji i o zasądzenie od pozwanej kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jako bezzasadne podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych materiale dowodowym, ocenionym przez ten Sąd w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c.

Ustalenia te wymagają jedynie uzupełnienia o wskazanie, że: w dniu 8 czerwca 2018 roku pozwana A. M. złożyła w Banku Spółdzielczym w K. oświadczenie zatytułowane „Potwierdzenie dłużnika wierzytelności”, w którym wskazała, że: „przyjmuje do wiadomości zawarcie umowy nr (...) z dnia 8.06.2018 roku o przelew wierzytelności z umowy współpracy nr (...) z dnia 1 czerwca 2018 roku i zobowiązała się przekazać wierzytelność na rachunek Banku Spółdzielczego w K. nr (...), który jest prowadzony w Banku dla I. J. Myjnia (...)” (k. 20).

Zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest nieuzasadniony, gdyż wbrew temu zarzutowi Sąd Okręgowy nie pominął bynajmniej okoliczności zajęcia wierzytelności pieniężnej, stanowiącej przedmiot cesji, przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P., gdyż zarówno w ustaleniach faktycznych, jak i w ramach rozważań prawnych odwołał się do tej okoliczności i dokonał prawidłowej jej oceny wskazując, że: w świetle art. 900 § 1 k.p.c. zajęcie wierzytelności jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności, w świetle art. 509 i 510 k.c. umowa przelewu jest skuteczna w stosunkach pomiędzy cedentem a cesjonariuszem oraz wobec osób trzecich, w tym wobec dłużnika, zatem umowa przelewu zawarta przez powoda i J. I. w momencie powstania wierzytelności o zapłatę należności za dostawę piasku odniosła skutek w stosunku do wierzycieli cedenta, którzy nie mogli skierować do tej wierzytelności egzekucji. Z kolei w świetle art. art. 885 k.p.c. w zw. z art. 902 k.p.c. zajęcie ma ten skutek, że w stosunku do wierzyciela egzekwującego nieważne są rozporządzenia wynagrodzeniem przekraczające część wolną od zajęcia, ale dokonane po jego zajęciu, a także przed zajęciem, jeżeli wymagalność następuje po zajęciu. Natomiast to zajęcie (doręczenie wezwania w dniu 15 października 2018 roku) nastąpiło po powstaniu wierzytelności za dany miesiąc (sierpień) i już po skutecznej cesji w stosunku danej wierzytelności.

Sąd Okręgowy jedynie błędnie odwołał się do przepisów k.p.c. dotyczących zajęcia wierzytelności (art. 896 i n. k.p.c.) w sytuacji, gdy mieliśmy do czynienia z zajęciem wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o jakim mowa w art. 89 i n. ustawy z 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Niemniej jednak także w świetle tych unormowań zachowują aktualność powyższe wywody Sądu Okręgowego, z których wynika, że jeszcze przed zajęciem doszło do skutecznej (także wobec osób trzecich) cesji wierzytelności z faktury nr (...) roku, wobec czego w momencie zajęcia pozwana nie była dłużnikiem J. I., zobowiązanej wobec Urzędu Skarbowego, a była już dłużnikiem Banku Spółdzielczego w K.. Tym samym, wbrew zarzutowi apelacji, pozwana nie miała obowiązku przekazywania należności za dostawę piachu organowi egzekucyjnemu, a powinna powiadomić organ dokonujący zajęcia (tak jak uczyniła to później w piśmie z dnia 7 listopada 2018 roku, reagując na inne zajęcie - k. 63), że przedmiotowa wierzytelności nie przysługuje J. I., przeciwko której prowadzona jest egzekucja, gdyż dokonała ona wcześniej jej przelewu.

W konsekwencji Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że pozwana przekazując świadczenie organowi egzekucyjnemu na poczet długu J. I. nie zwolniła się z obowiązku zapłaty wobec Banku.

Jeżeli chodzi o zarzut z punktu 3.a) sprzeczności istotnych ustaleń faktycznych Sądu ze zgromadzonym materiałem co do niezasadnego ustalenia, że po stronie J. I. (zbywcy wierzytelności) istniał dług podlegający zaspokojeniu na

rzecz powoda (nabywcy wierzytelności), to należy wskazać, że Sąd nie poczynił tego rodzaju ustaleń. Sąd I instancji w ogóle nie czynił ustaleń co do tego czy doszło do ziszczenia się warunków spłaty długu wynikającego z umowy kredytu bankowego, gdyż nie miało to istotnego znaczenia do rozstrzygnięcia.

Należy zauważyć, że powód dochodził w niniejszym postępowaniu realizacji wierzytelności z umowy o współpracę, nie realizacji umowy kredytu.

Wprawdzie przelew wierzytelności miał na celu zabezpieczenie spłaty kredytu, ale jak wyjaśnił Sąd Okręgowy: „umowa przelewu wierzytelności, także gdy zawarta jest w celu zabezpieczenia, przenosi wierzytelność na cesjonariusza w dacie zawarcia umowy. Tego rodzaju skutek rozporządzający, zgodnie z art. 510 § 1 k.c., powstaje z mocy samego prawa. Także cesja na zabezpieczenie spłaty wierzytelności, przewidziana w art. 101 § 1 Prawa bankowego, wywołuje skutek rozporządzający, przenosząc wierzytelność na bank co do zasady z momentem zawarcia umowy”. Tym samym z dniem 8 czerwca 2018 roku zbywana wierzytelność (z umowy o współpracę) przeszła na Bank i od tej daty pozwana stała się dłużnikiem Banku i winna realizować swoje zobowiązania co do zapłaty, wynikające z umowy o współpracy, zgodnie z ustaleniami z Bankiem (czyli m.in. na konto wskazane przez Bank). Od tego też dnia Bank Spółdzielczy w K. był uprawniony do wykonywania praw wierzyciela, w tym do dochodzenia zapłaty.

Natomiast fakt, iż przelew ten dokonany został na zabezpieczenie, oznacza obowiązek cesjonariusza korzystania z tej wierzytelności w granicach określonych przez cel przelewu, ale obowiązek ten istnieje względem cedenta – strony umowy przelewu, nie względem dłużnika cedowanej wierzytelności. Dlatego, to czy powód był uprawniony do zaspokajania się z przelanej wierzytelności w kontekście spłaty kredytu jest kwestią rozliczeń i należytego wykonania zobowiązania, ale w stosunku Banku z J. I., nie w relacji z pozwaną.

Z powyższych względów istotnym w niniejszej sprawie było nie ziszczenie się przesłanek do skorzystania przez powoda z przelanej wierzytelności, a to czy istniały przesłanki do zapłaty na rzecz powoda należności wynikających z faktur z umowy o współpracę. Te przesłanki zachodziły - powód miał prawo dochodzić zaspokojenia wierzytelności przelanej, gdyż jest jej wierzycielem i jest ona wymagalna. Natomiast pozwana winna dokonać zapłaty zgodnie ze swoim zobowiązaniem względem wierzyciela – Banku, z którym ustaliła, że będzie dokonywać zapłaty na wskazane konto (oświadczenie k.20), czego nie uczyniła. Można dodać, że to, iż zapłata miała następować na konto prowadzone dla J. I. nie upoważniało pozwaną do dokonywania wpłat do rąk tej osoby. Było to konto wskazane dłużnikowi na dokonywanie zapłaty przez wierzyciela – Bank Spółdzielczy (który mógł pobierać z tego konta środki na poczet spłaty kredytu) i brak było możliwości innego sposobu realizowania umowy niż wpłata na ten rachunek wskazany przez powoda.

Stąd trafnie uznał Sąd Okręgowy, że nie odniosło skutku względem powoda dokonanie płatności należności wynikających z faktur VAT (...) bezpośrednio na rzecz J. I. i w świetle art. 512 k.c., pozwana w dalszym ciągu jest zobowiązana względem powoda z tytułu umowy przelewu wierzytelności w związku z umową nr (...), a zarzuty naruszenia art. 510 k.p.c. i art. 101 Prawa bankowego są chybione.

Jak już wyjaśniono, powodowy Bank zobowiązał się do skorzystania z przelanej wierzytelności w sposób ograniczony, wyznaczony celem przelewu, którym jest zabezpieczenie spłaty kredytu (w razie niespłacania należności), ale wobec J. I.. Natomiast domaganie się przez Bank od pozwaną zapłaty świadczeń z wierzytelności przelanej w sytuacji, gdy Bankowi nie przysługiwałyby należności z kredytu (bo np. są na bieżąco spłacane albo jeszcze nie wymagalne) mogłoby być rozważane w kontekście sprzeczności ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa (art. 5 k.c.), ale ciężar dowodu okoliczności wskazujących na nadużycie prawa obciąża pozwaną, która nie tylko nie wykazała, ale nawet nie podnosiła tego rodzaju okoliczności. Niewątpliwie brak jest danych do uznania, że doszło do całkowitej spłaty kredytu.

Nie jest uzasadniony także zarzut z pkt 3b apelacji. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego co do tego, że pozwana nie wykazała, żeby doszło do dostarczenia przez J. I. towaru niepełnowartościowego i niezgodnego z umową o współpracy, w szczególności w takim stopniu, żeby uzasadniało to odmowę zapłaty ceny.

Odmowa zapłaty ceny może nastąpić jedynie gdy mamy do czynienia z całkowitym niewykonaniem zobowiązania lub gdy doszło do odstąpienia od umowy. Może to nastąpić, jedynie gdy występuje wada istotna (art. 560 § 4 k.c. w zw. art. 612 k.c.), czyli tego rodzaju, że uniemożliwia czynienie właściwego użytku z przedmiotu dostawy, wyłącza normalne jego wykorzystanie zgodnie z celem umowy albo odbiera mu cechy właściwe lub wyraźnie zastrzeżone w umowie. Natomiast pozostałe wady świadczą tylko o nienależyтым wykonaniu zobowiązania, rzutując na uprawnienie odbiorcy do domagania się ich usunięcia w oznaczonym terminie bądź obniżenia ceny. W niniejszym przypadku piach został dostarczony i odebrany, a pozwana nie złożyła oświadczenia o odstąpieniu od umowy, jak też brak jest podstaw do uznania, żeby zachodziły ku temu przesłanki.

Wprawdzie J. I. zobowiązała się, że dostarczone towary będą odpowiadać właściwościom określonym w dokumentacji technicznej, Deklaracjach Materiałów i dodatkowych badaniach wymaganych przez Inspektora Nadzoru, jednak, jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, nie zostały przedstawione powyższe dokumenty, ani inne dowody świadczące o tym, jakim konkretnym parametrom piasek miał odpowiadać. Tym samym nie można stwierdzić, że parametry piasku wynikające z powoływanych w apelacji badań laboratoryjnych nie odpowiadają tym konkretnym umownym wymaganiom. Poza tym brak jest danych do przyjęcia, że poddany badaniom w dniu 30 listopada 2018 roku, a tym bardziej w dniach 18 lipca i 22 sierpnia 2018 roku (k. 86-90) piasek pochodził akurat z dostawy z 31 sierpnia 2018 roku, objętej fakturą nr (...), za którą pozwana obecnie odmawia zapłaty. Ubocznie tylko można dodać, że jeszcze w piśmie z dnia 7 listopada 2018 roku skierowanym do Naczelnika Urzędu Skarbowego sama pozwana przyznawała istnienie obowiązku zapłaty kwoty 19689,85 zł z faktury nr (...) (k. 63).

Nie jest wystarczające do odmowy zapłaty także to, że firma (...), która prowadziła budowę z wykorzystaniem dostarczanego piachu zakwestionowała jego jakość i przydatność, skoro podobnie jak w powyższym przypadku brak jest danych, że chodziło o piasek objęty fakturą nr (...). Ze złożonej do akt korespondencji w tej kwestii wynika, że S. reklamowała piasek, domagając się jego wymiany, jeszcze przed 22 czerwca 2018 roku (k.76).

Natomiast faktem jest, że także po tej dacie pozwana zgłaszała J. I. zastrzeżenia co do jakości piachu, wskazując, że wymaga doziarniania i domagała się korekty ceny (k. 78, 79, 81). Podobnie z pism Inspektora Nadzoru wynika, że materiał dostarczany z kopalni (...) trzeba ulepszać (k.84, 85). Oznacza to, że dostarczony piach był wykorzystywany na budowie, a pozwana domagała się obniżenia ceny. Niemniej jednak ani wówczas, ani w toku niniejszego procesu pozwana nie wskazała, ani nie wykazała ilości wadliwego materiału, w tym jaka część piachu została wykorzystana, jaka wymagała doziarniania, a jaka ewentualnie zwrócona i w konsekwencji, jeśli nawet zachodziła podstawa do obniżenia ceny, to pozwana nie wykazała w jakim zakresie, z których zamówień i w jakich proporcjach winna być obniżona cena. Wymagało to niewątpliwie opinii biegłego, a taki dowód nie został zaoferowany.

Tym samym zasądzenie przez Sąd Okręgowy całości dochodzonej należności tytułem zapłaty ceny za dostarczony piach było prawidłowe, zaś apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c.

Na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Sąd zasądził od pozwanej A. M., jako przegrywającej sprawę w drugiej instancji, na rzecz powoda L. Banku Spółdzielczego w K. kwotę 5417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (5400 zł wynagrodzenie pełnomocnika i 17 zł opłata od pełnomocnictwa).